

Una caverna platònica a la Universitat

Des del bosquet que hi ha passada la pujada dels Alemanys es divisa una llenca magnífica de la muralla de Girona. Si el dia és brúfol, la panoràmica de la ciutat sembla un miratge glaçat, una escena en gran angular entelada pels vapors del fred. En aquest turonet hi ha escampades unes roques enormes, restes de construccions remotes, que s'encavallen entre elles i formen petites grutes habitades per vegetacions aspres i humides. Alguns d'aquests esborancs que el temps ha cisellat a la pedra tenen una aparença monstruosa, d'entrada

prohibida, flanquejats com estan per unes arrels gruixudíssimes, velles i arrugades, que s'enfilen poderoses contra la roca com serps mitològiques.

Des d'aquest observatori, una mena de contrapunt salvatge a la refinada jardineria del

passeig arqueològic, la muralla de Girona s'erigeix com un prodigi d'ordre. Estesa en direcció perpendicular a la mirada, s'enfonsa en la perspectiva del paisatge fins a encastar-se i perdre's darrera la torre on el mur es doblega. No és, però, la rigorositat inalterable d'aquesta construcció arcaica allò que meravella l'espectador, sinó les plantes que creixen

paret amunt, distribuïdes per tota la superfície de la pedra com en una composició d'eurítmia fins que la muralla es perd de vista. Aquestes vegetacions espontànies, de constitució plana i formes torturades pels vents i les pluges, semblen arbres esclafats al mur pel cop de puny d'un gegant.

L'analogia d'aquests «arbres» quasi tràgics amb els que Narcís Comadira ha plantat al mural que presideix el «hall» de la Facultat de Lletres se'm va presentar com una preciosa casualitat. També en la pintura els cossos vegetals tenen un relleu mínim, apuntat només per reflexos d'ombra, i la seva germinació entre els blocs marmoris és poc menys que miraculosa. Tant les arrels enfiladisses de la muralla com aquestes masses compactes de pintura són tan sols simulacions

A sota, el mural de Comadira. A la dreta, un dels esbossos preparatoris.

JORDI S. CARRERA

de l'objecte que evoquen, són al·legories de l'arbre, com la paret pulcríssima que encaixona el mural ho és de la muralla gironina i l'estructura calcària de la pedrera ho és de l'edifici universitari.

Potser seria excessivament arriscat establir correlacions simbòliques entre els arbres de Comadira i el de la saviesa bíblica, llevat que la naturalesa s'interpreti, en el conjunt del mural, en relació amb la petita piràmide instal·lada a l'entrada de la cova de Sant Dalmau Moner, un escrupolós frare i professor de Lògica del convent de Sant Domènec per a qui fins i tot els rigors de la vida monàstica eren obstacles per a l'expansió de l'esperit i que va refugiar-se en la solitud de la caverna per adoctrinar-se en l'ascesi i la meditació.

Dues fases de l'execució del mural.

meditabunda del frare al costat de la cova com sí hauria fet Giotto, per exemple –un referent essencial en l'esquema compositiu i formal de la pintura–, sinó tan sols l'objecte del seu deliri: la figuració de la puresa, el triangle.

Imaginar la possibilitat que Comadira hagués renunciat a invocar les virtuts de la saviesa

per només somniarla és summament temptador. És revelador en aquest sentit que des d'una de les finestres laterals al mural es distingeixi un fragment de muralla idèntic al representat i que la situació del pou –metàfora del coneixement i les

profunditats de l'ànima– al centre del claustre medieval ens recordi de sobte, amb una íntima exaltació poètica, la petita piràmide pintada. Instantàniament ens imaginem un Comadira de posat malencònic que, en un lapse del

treball, abandona la bastida des d'on assaja combinacions de formes i colors i s'aboca al finestral per explorar l'exterior.

Absorbit encara pel descobriment recent dels blaus i rosats de Giotto i admirat de l'extraordinària semblança entre les arcades de Sant Domènec i la sòlida façana del convent d'Assís, l'artista ja no veu el claustre, ni el pou, ni les columnes, ni els arbres, ni la muralla: immers en les abstraccions compositives que li suggereix el seu projecte, n'imagina només l'essència.

Per Plató, la vida és una imitació aproximada del món de les idees pures, l'ombra tremolosa que el foc projecta a les parets de la caverna. Intentar copsar la substància d'aquesta al·lucinació és com voler atènyer el nucli d'una ciència que sempre serà dolorosament inexacta. Comadira vol que els estudiants de la universitat es lliurin a la inutilitat d'aquest propòsit, que es recloguin a la cova i s'instrueixin en el saber, que reinventin la bellesa com a únic consol perdurable.

EVA VAZQUEZ

«Poi s'ascose nel foco che li affina» ha escrit l'artista al peu del mural, perquè també és poeta i recorda Dante amb vehemència. Però Comadira no ha volgut traçar l'hagiografia de cap sant, per això no ha representat la silueta encorbada i